

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»**

Факультет філології

Кафедра української мови

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЛІНГВІСТИЧНИЙ АНАЛІЗ ТЕКСТУ

Освітньо-професійна програма *Середня освіта (Українська мова і література) другого магістерського рівня вищої освіти)*

Спеціальність *014 Середня освіта*

Галузь знань *01 Освіта / Педагогіка*

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від “27” серпня 2020 р.

Івано-Франківськ – 2020 р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Результати навчання (компетентності)
5. Організація навчання курсу
6. Система оцінювання курсу
7. Політика курсу
8. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Лінгвістичний аналіз тексту
Викладачі	Голянич Марія Іванівна, доктор філологічних наук, професор кафедри української мови
Контактний телефон викладачів	0508137877
E-mail викладача	kum@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	За вибором
Обсяг дисципліни	90 год.; кількість кредитів ECTS – 3
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua/
Консультації	Консультації для кращого розуміння тем
2. Анотація до курсу	
<p>Дисципліна «Лінгвістичний аналіз тексту» є однією з ключових для формування професійної компетенції майбутніх магістрів освіти, оскільки зосереджує увагу на проблемі сприймання й декодування тексту. Курс подає основні поняття та категорії лінгвоаналізу, етапи роботи над художнім текстом, зокрема враховує його стильову належність, жанрову специфіку, літературно-художню позицію автора, смислову організацію й особливості мовних засобів на різних рівнях мови. Курс необхідний для майбутніх учителів, які повинні навчити учнів на уроках української мови працювати з текстом, виявляти приховані в ньому смисли, що сприятиме глибшому, точнішому розумінню художнього цілого.</p>	
3. Мета та цілі курсу	
<p>Метою викладання навчальної дисципліни «Лінгвістичний аналіз тексту» є формування у магістрів освіти професійно зорієнтованих умінь і навичок, пов'язаних з аналізом тексту, зокрема практично осмислити теоретичні питання, що розкривають онтологічні особливості тексту, ознайомити студентів із специфікою, прийомами і технікою лінгвістичного аналізу і на цій основі виробити міцні практичні навички лінгвоаналізу мовних елементів усіх рівнів і тексту в цілому; на основі комплексного аналізу конкретних текстів виявити систему естетичних співфункцій усіх мовних одиниць і їх категорій, що беруть участь у створенні образів у певному тексті як дискурсі; ознайомити студентів із принципами аналізу художнього тексту, навчити враховувати при аналізі тексту його стильову належність; жанрову специфіку, літературно-художню позицію автора; смислову організацію тексту й особливості мовних засобів на різних рівнях мови, що організовують відповідний текст.</p> <p>Завдання (цілі):</p> <ul style="list-style-type: none"> • вміти проникати в суть твору, виявляти в словесному тексті причини і фактори його ідейно-естетичного, виховного, емоційного впливу; • забезпечити вміння бачити й аналізувати реалізовані функціональні можливості мовних одиниць різних рівнів на певних етапах сприймання твору (акустично-візуальному, уявно-поняттєвому, змістово-сюжетному, образно-естетичному); • виробити навички знаходити, виділяти кожний мовний рівень, сконденсований у тексті: графемний, фонетичний, морфемний, словотвірний, лексичний, фразеологічний, морфологічний, синтаксичний, стилістичний, метричний (якщо є), — та використовувати набуті знання у практичній діяльності вчителя української мови та літератури; • розвивати творче мислення студентів; • сформувати навички оперування фаховою термінологією у процесі лінгвістичного аналізу художнього тексту; • частково або комплексно (з урахуванням усіх рівнів мови) аналізувати художні тексти — кращі зразки літератури, які вивчаються у шкільному курсі, а також цікаві за змістом і формою твори, що не входять до програми середньої школи. 	

4. Результати навчання (компетентності)

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен здобути такі компетентності:

Інтегральна компетентність. Здатність особи розв'язувати складні задачі і проблеми в процесі професійної діяльності у галузі освіти та науки (лінгвістики, літературознавства, методики викладання) або навчання, що передбачає проведення досліджень та впровадження інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК 1. Здатність застосовувати знання у процесі професійної діяльності у закладах освіти різних рівнів акредитації.

ЗК 2. Здатність проведення досліджень, розробки проєктів та генерування нових ідей в галузі освіти.

ЗК 4. Здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу, вироблення власної дослідницької стратегії і реалізації її у професійній діяльності.

ЗК 5. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації, вміння знаходити оптимальні рішення, проявляти креативність та лідерство, працювати в команді.

ЗК 11. Здатність планувати свій час, працювати автономно і самостійно.

Фахові компетентності спеціальності (ФК):

ФК 2. Уміння застосовувати теоретичні та практичні знання з мовознавчих, літературознавчих, психолого-педагогічних дисциплін, використовувати сучасні методики і технології навчання у закладах освіти.

ФК 7. Здатність проводити фахово орієнтовані наукові дослідження, брати участь у різних формах наукової комунікації.

ФК 9. Здатність здійснювати об'єктивний контроль і оцінювання рівня навчальних досягнень студентів та учнів з української мови та літератури; аналізувати особливості сприйняття та засвоєння ними навчальної інформації з метою корекції й оптимізації навчально-виховного процесу.

ФК 10. Здатність до застосування знань, умінь і навичок із циклу професійно-наукових дисциплін, володіння мовознавчими і літературознавчими термінами та поняттями, застосування їх у процесі аналізу та інтерпретації текстів різних стилів.

ФК 12. Здатність до усвідомлення національно-світоглядного, художньо-виховного, творчо-розвивального потенціалу мови та словесного мистецтва, уміння враховувати національні, етнічні, регіональні особливості в процесі навчання, формувати національно-свідому особистість.

ФК 13. Здатність дотримуватись принципів академічної доброчесності.

Результати навчання:

ПРН 1. Використовувати українську мову як державну в усіх сферах суспільного життя, зокрема у професійному спілкуванні.

ПРН 2. Усвідомлювати специфіку предметної області та розуміти особливості професійної діяльності, взаємозв'язки філологічної науки з іншими галузями науки і практики.

ПРН 4. Здійснювати лінгвістичний та літературознавчий аналіз текстів різних стилів і жанрів, інтерпретувати мовно-літературні процеси.

ПРН 5. Уміти організовувати та проводити науково-педагогічні дослідження, представляти їх результати у письмовій та усній формах, представляти результати досліджень у публікаціях, кваліфікаційних роботах, узагальнювати емпіричні дані, робити умовиводи та формулювати висновки.

ПРН 9. Володіти комунікативною мовленнєвою компетентністю української та іноземної мови задля ефективної міжкультурної комунікації та підвищення професійного рівня.

ПРН 14. Дотримуватися правил академічної доброчесності.

5. Організація навчання курсу

Обсяг курсу

Вид заняття			Загальна кількість годин		
лекції			20		
семінарські заняття / практичні / лабораторні			24		
самостійна робота			46		
Ознаки курсу					
Семестр		Спеціальність		Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
2		«Середня освіта (Українська мова і література)»		1 курс (магістратура)	Вибірковий
Тематика курсу					
Тема, план	Форма заняття	Література	Завдання , год	Вага оцінки	Термін виконання
Тема 1. Вступ. «Основи лінгвістичного аналізу тексту» як філологічна наука і навчальна дисципліна Предмет, мета, завдання курсу «Основи лінгвістичного аналізу тексту». Становлення і розвиток лінгвістики тексту. Лінгвоаналіз як складник лінгвістики тексту. Лінгвістичний аналіз тексту і сучасні наукові парадигми. Рівні лінгвоаналізу: графемний, фонетичний, морфемний та словотвірний. Різновиди лінгвістичного аналізу тексту	Лекція; практичне заняття, самостійна робота.	Відповідно до списку рекомендованих джерел	18 год	5 балів	Протягом семестру згідно з розкладом занять
Тема 2. Рівні лінгвістичного аналізу тексту Лексичний та фразеологічний рівні лінгвоаналізу. Морфологічний та синтаксичний рівні лінгвоаналізу. Стилiстичний рівень лінгвістичного аналізу тексту.	Лекція; практичне заняття, самостійна робота.	Відповідно до списку рекомендованих джерел	18 год	5 балів	Протягом семестру згідно з розкладом занять
Тема 3. Основні засади трактування поняття «текст» у сучасній гуманітаристиці	Лекція; практичне заняття, самостійна робота.	Відповідно до списку рекомендованих джерел	14 год	5 балів	Протягом семестру згідно з розкладом занять

<p>Текст як основний об'єкт дослідження таких лінгвістичних дисциплін як «Лінгвістика тексту», «Лінгвоаналіз», «Стилістика сучасної української мови» та ін. Види текстів та їх властивості. Засоби текстового зв'язку. Текст і дискурс. Контекст, види контекстів. Підтекст. Публіцистичний текст у системі текстів. Рекламний текст. Заголовок як знакова структурно-смілова величина тексту, зокрема публіцистичного. Види заголовків. Художній текст як креативне відображення дійсності, як явище словесного мистецтва. Ключове слово у художньому, публіцистичному та рекламному текстах. Оказіональні лексеми у художньому, публіцистичному та рекламному текстах.</p>					
<p>Тема 4. Основні категорії тексту Когезія та когерентність. Цілісність, інформативність, завершеність тексту. Проспекція та ретроспекція як текстові категорії. Імплицитність і текст. Інтертекстуальність як текстово-дискурсивна категорія.</p>	<p>Лекція; практичне заняття, самостійна робота.</p>	<p>Відповідно до списку рекомендованих джерел</p>	<p>12 год</p>	<p>5 балів</p>	<p>Протягом семестру згідно з розкладом занять</p>
<p>Тема 5. Принципи та прийоми лінгвістичного аналізу тексту (ЛАТ). Методика і техніка ЛАТ Фактори, що</p>	<p>Лекція, практичне заняття, самостійна робота.</p>	<p>Відповідно до списку рекомендованих джерел</p>	<p>14 год</p>	<p>5 балів</p>	<p>Протягом семестру згідно з розкладом занять</p>

<p>зумовлюють характер відбору й організацію мовних засобів у тексті: а) об'єктивні фактори: епоха, період, час створення тексту; мовна норма; б) суб'єктивні фактори: належність тексту до певного стилю, жанру; ситуація (фрагмент дійсності, який відображений у тексті); тип викладу (розповідь, опис, міркування); характер зображуваного в тексті; естетична та ідейна спрямованість тексту, його концепція. Основні методологічні принципи лінгвістичного аналізу тексту: а) принцип історизму; б) принцип врахування взаємозв'язку, взаємозумовленості форми і змісту тексту; в) принцип координації загального і окремого. Прийоми ЛАТ: а) візуальне й акустичне сприймання тексту; б) сегментування; в) спостереження над мовними елементами всіх рівнів; г) відбір і систематизація мовних засобів відповідно до актуалізованої в тексті мети, основних завдань; г) лінгвістичний коментар мовних явищ відповідно до специфіки тексту; д) лінгвістичний експеримент як один із прийомів аналізу тексту; е) порівняльно-стилістичне зіставлення текстів (з метою виявлення відмінностей у мовному оформленні</p>					
--	--	--	--	--	--

однотипного змісту); є) прийом порівняння авторських варіантів, редакцій тексту. Особливості лінгвістичного аналізу художнього, публіцистичного та тексту реклами.					
Тема 6. Комунікативно-смилова структура тексту Сутність, категорії комунікативної лінгвістики. Комунікативно-прагматичний аспект аналізу мовних явищ. ЛАТ у світлі комунікативної парадигми. Пресупозиції. Класифікація форм мовленнєвого спілкування. Діалог і його організація. Непрямі мовленнєві акти та імпліцитна інформація в них.	Лекція, практичне заняття, самостійна робота.	Відповідно до списку рекомендованих джерел	14 год	5 балів	Протягом семестру згідно з розкладом занять
6. Система оцінювання курсу					
Загальна система оцінювання курсу	Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою: практичні завдання та самостійна робота – 10 балів; термінологічний практикум – 20 балів; контрольна робота – 20 балів; підсумкова письмова робота – 50 балів.				
Вимоги до письмової роботи	Письмова робота – лінгвістичний аналіз тексту (розкриття змісту тексту лінгвозасобами різних мовних рівнів).				
Семінарські заняття	Робота на семінарському занятті оцінюється за 5-бальною шкалою залежно від повноти відповіді студента.				
Умови допуску до підсумкового контролю	Для отримання допуску до підсумкового контролю студент повинен отримати мінімум 25 балів за семінарські заняття чи завдання самостійної роботи.				
7. Політика курсу					
Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. Пропущені практичні заняття потрібно відпрацювати, виконавши індивідуальні завдання.					
8. Рекомендована література					
Базова					
1. Бабенко Л. Г. Лингвистический анализ художественного текста. Теория и практика : учебник ; практикум / Л. Г. Бабенко, Ю. В. Казарин. М. : Флинта, Наука, 2003. – 496 с.					

2. Бацевич Ф. Лінгвістика тексту : підручник / Флорій Бацевич, Ірина Кочан. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2016. 316 с.
3. Бацевич Ф. С. Основи комунікативної лінгвістики : підручник. К. : Видавничий центр «Академія», 2004. 344 с. (Словники України).
4. Беценко Т. Актуальні питання філологічного аналізу художнього тексту. *Українська література в загальноосвітній школі*. 2012. № 3. С. 24-29.
5. Єщенко Т. А. Лінгвістичний аналіз тексту : навчальний посібник К. : ВЦ «Академія», 2009. – 264 с.
6. Загнітко А. Лінгвістика тексту : науково-навчальний посібник / Анатолій Загнітко. – Донецьк : ДонНУ, 2006. – 289 с.
7. Кочан І. М. Лінгвістичний аналіз тексту : навч. посіб. 2-ге вид., перероб. і доп. К. : Знання, 2008. 423 с.
8. Крупа М. Лінгвістичний аналіз художнього тексту : навч. посібник. Тернопіль : Підручники і посібники, 2008. – 432 с.
9. Кухаренко В. А. Інтерпретація тексту : навчальний посібник для студентів старших курсів факультетів англійської мови. Вінниця : НОВА КНИГА, 2004. 272 с.
10. Лінгвістичний аналіз тексту : словник термінів / Голянич М.І., Іванишин Н. Я., Ріжко Р.Л., Стефурак Р.І. ; за ред. М.І.Голянич. – Івано-Франківськ : Сімик, 2012. 392 с.
11. Стефурак Р.І. Методичні рекомендації до курсу «Лінгвістичний аналіз тексту» для студентів Факультету філології заочної форми навчання. Методичні рекомендації до курсу «Лінгвістичний аналіз тексту» для студентів Факультету філології заочної форми навчання. - Івано-Франківськ : ПП Голіней О. М., 2017. – 140 с.